

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de ap-
licare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaiete înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei
Pe 6 luni . . . 150 Lei
Pentru străinătate 750 Lei**Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Slova creștină

(+) *Duminea a treia din Paresimi pentru Biserica noastră nu-i numai Duminea Crucii ci și Duminea presei. Preoții sunt îndatorăți să arate, de pe amvon, însemnătatea tipăriturii creștinește bună și să facă rușini, cu credincioșii dimpreună, pentru biruința scrisului creștin în mijlocul Neamului românesc. Așa a rânduit, în 1938, adormitul în Domnul, † mitropolit Alexandru în înțelegere cu întreg episcopatul nostru de pe atunci. Și înțeleaptă a fost și rămâne rânduiala aceasta. Care ar fi păcat să nu fie urmată.*

Cuvântul acesta îl îndreptățesc mai multe motive. Și înainte de toate lectura sănătoasă și întremătoare de suflet e tot așa de trebuincioasă ca hrana trupească. Lucrul acesta l-a băgat de seamă, cu multe veacuri înainte de descoperirea tiparului, sf. Isidor, episcopul Sevillei († 639) dela care ne-a rămas și nouă învățătura luminată: Cel ce vrea să fie cu Dumnezeu, trebuie să se roage și să cetească mereu. Deoarece când ne rugăm, vorbim noi cu Dumnezeu, iar când cetim, vorbește Dumnezeu cu noi. Toată înaintarea (în cele duhovnicești) din cetit și din meditat purcede.

Afară de aceea, caută să facem față loviturilor vrășmașe ce se dau fără încetare credinței și moralei creștine. Dușmanii lui Hristos și ai mântuirii noastre nu dorm. Și una dintre cele mai puternice arme de care se folosesc e tocmai slova tipărită. Numai cât armelor li-se răspunde cu arme la fel... Prin ceceace deoparte ne întărim noi înșine, de altă parte, fiind armele noastre, fără doar și poate, de calitate superioară — sunt doar din atelierele Spiritului adevărului veșnic și mai presus de fire — îi biruim și pe dușmani, și biruindu-i se poate să-i câștigăm pentru cauza sfântă ce ne îmbărbătează pe noi la luptă.

S'ar putea schița întâmpinarea: „Slabă literatură creștină avem noi Românii uniți!” Răspunsul nu poate fi altul decât acesta: Da și ba. Căci dacă ne asemănăm cu alții, de ex. cu Francezii, Germanii, Italianii, Spaniolii ori Americanii catolici, fără îndoială că stăm slab. Și acelaș lucru va trebui să-l recunoaștem și să-l mărturisim și dacă ne vom măsura cu Belgienii, Olandezii, Irlandezii ori Croații catolici. Asta însă nu înseamnă că la noi nu s'a făcut nimic sub raportul scrisului bun, creștin, fie vorba de tălmăciri, fie vorba de lucrări originale. Năcazul e altul: Nu suntem orientați nici în ce privește puținele noastre tipărituri bune. Cine a urmărit, fie și numai rubrica noastră „Cărți & reviste”, să zicem: în ultimii zece ani, s'a putut convinge

Școala Calvarului

Înaintăm pe cărarea postului. Să tacă acum ispitele lăcomiei și sgomotul zădărniciilor să înceteze. Căci urcăm, pelerini ai pocăinței, pripoanele Golgotei ce se profilează în zare. Umbra crucii ne călăuzește pașii prin pustiul durerii și al jertfei.

Umbra aceasta, a crucii despărțitoare de lumi, este lumină pentru noi și Hristos cel ce cade'n cale, istovit de osteneți și doborât de povoaara prea mare, este pentru noi nu numai Învățătorul unic și incomparabil, ci izvor de tărie neînfrântă și nesecată. — Numai prin El și cu El, prinzându-ne de crucea Lui vom duce la gloria învierii biruitoare crucea pe care o purtăm noi, unul fiecare în parte și neamul nostru românesc ca totalitate.

Privind pe Hristos, ne uimește în deosebi demnitatea fără seamă cu care-și poartă, prin mijlocul gloatei agitate, lemnul osândirii. Maestratea divină a jertfei liber acceptate transformă în aureolă divină suferința care pe noi, muritorii de rând, ne desfigurează. Cufundat în privirea idealului urmărit, Hristos e senin; nu-l tulbură lărmălaia mulțimii și până sus, la locul jertfei, nici un cuvânt nu s'a desprins de pe buzele lui arse. Viziunea învierii a fost mai puternică decât durerea sfâșietoare care-i mistuie trupul. — Și toate acestea pentru noi, pentru păcatele noastre și pentru învierea noastră!

Dar noi aceștia, pentru care a murit și a înviat Hristos, cărora ne-a dat Hristos această școală divină a crucii, cum ne urcăm Calvarul, cum ne purtăm crucea propriilor păcate pentru a dobândi pentru noi și pentru urmașii noștri biruința visului milenar? —

că se lucrează ceva și la noi pe tărîmul scrisului bun. Dar câți și-au ținut de datorință să-și câștige mai întâi ei, după aceea să îndemne și pe alții să cumpere barem vre-una din lucrările — aproape toate ridicol de ieftine — despre cari s'a spus un cuvânt de apreciere la rubrica pomenită? Câte o privire chiar și prin bibliotecile parohiale, din acest punct de vedere, e deadreptul deprimantă. Dar dacă nici luminarele satelor nu știu ce cărți și cărțile bune se află pe piața literelor noastre, cum să așteptăm mai mult dela turmele cuvântătoare?

Nu ne bucurăm de aceste constatări. Dar socotim că barem de „Duminea Presei” e bine să se spună.

Pleasă de biciu în plină față ne pare între-barea. Ne simțim umiliți și rușinați.

Căci suntem zăbavnici la acceptarea suferinței pe care am meritat-o, și ne trudim fiecare să facem cât mai mică și mai ușoară jertfa ce ni-se cere. Unii dintre noi pun mai multă nădejde în slugărnicia față de cei mari decât în bărbăteasca înfruntare a greului și creștineasca înțelegere a încercării la care suntem supuși.

Alții iarăși, freamătă și se agită neîn-cetat, adulmecând mereu zvonorile zilei, pier-duți în sgomotul mulțimii și schimbându-se la față după fiecare știre „senzațională” și mincinoasă prinsă din aer ori de pe stradă. Fiecare „înaltă vizită” li se pare plină de tăl-curii tainice, și fiecare vorbă aruncată de sus li se pare a fixa termene fatale ori mântui-toare. Ce iluzii deșarte și ce sfărmară fără rost! Căci valorile trec; trec și furtunile cele mai cumplite; — și important este nu câte vapoare se scufundă, ci câte rămân pentru lucrarea păcii care va veni. Iar până atunci, e la mintea oricui, schimbări importante în situația creiată nu se pot face; și chiar dacă s'ar face, n'ar fi nici ele decât valori trecă-toare, în mijlocul cărora pacea cea mare va trebui să facă rânduială nouă și dăinuitoare.

Dar aceasta când va fi; și cum va fi, și ce va fi atunci de noi Românii care pur-tăm greul războiului, nu cruțăm sânge nici a-vere pentru isbânda la care am plecat? — stă-ruie mai departe nerăbdătoarea biciznicie o-menească. — Dar tainele viitorului cine le cunoaște? Dumnezeu singur. Combinații, in-genioase și scrintite, facem cu toții. Nimeni însă nu mai are curajul proociilor. Un îm-părat a pățit-o odată, în trecutul cu război, cu frunzele cari au tot îngălbenit toamnă după toamnă; de atunci cei cari poartă frânele po-poarelor s'au făcut mai prudenți în prorocii. Și bine fac. Fiindcă oricât de înțelepți, oricât de bineinformați, oricât de prudenți și geniali ar fi, toate nu le pot ști și nu le pot combina în socotelle lor. Un oarecare procent de ne-prevăzut rămâne totdeauna, care scapă chib-zuelilor omenești, și de obicei această mică buturugă neobservată răstoarnă carul mare al sorților războiului și hotărăște de soarta popoarelor.

Să lăsăm deci altora această frământare zadarnică. Noi ne avem idealul nostru; să ne cufundăm în privirea lui; să mergem liniștiți, demni și încrezători, peste culmile Golgotei, spre realizarea lui. Căci din toate întrebările

ce ne chinue, aceasta una, ni se pare, poate căpăta răspuns neîndoios: dreptatea noastră va birui. Nu cunoaştem tainicele planuri ale lui Dumnezeu, din care se ţese istoria omenirii şi în cari e cuprins în deosebi acel factor pricinaş numit „neprevăzutul“; cunoaştem însă legile eterne ale voinţei divine care le cărmuieşte toate. Întâia şi cea de temelie între acestea se cheamă: *dreptatea*. Pe ea se va ridica România de mâine, cuprinzând pe toţi aceia pe care Dumnezeu i-a voit să fie şi să rămână fii ai aceluiaşi neam românesc, biruitor peste veacuri de urgenţă, mai tare decât toate furtunile, strajă civilizaţiei şi crucii aici la capătul pământului european.

De altfel, dreptatea aceasta şi-a şi început marşul biruitor. La răsărit, hotarele noastre s'au întregit. Din apus s'a auzit de curând răsunet de glas deosebit de semnificativ. Glas cunoscut nouă din alte vremuri, de lupte purtate împreună în plină frăţie de arme şi comunitate de interese. *Croaţii*, prietenii noştri de totdeauna, au spus în faţa lumii că nu înţeleg să li-se răpească nici o brazdă din glia străbună şi tot ce le-au luat vecinii lacomi va trebui să li-se restituie. *Slovacii* păşesc pe aceleaşi urme. Şi amândouă aceste naţiuni amice, cu care am împărtăşit soartă comună şi de care ne leagă comunitatea de interese pentru viitor, au venit să ne strângă iarăşi mâna ca pe vremuri, când împreună am luptat şi am doborât jugul nedreptăţii milenare. — Nu vi se par pline de înţeles aceste semne ale vremii?

În sfârşit, oricum ar fi şi orice se va întâmpla: *pacea cea mare se va face*, nu pentru trecut, ci pentru viitor. Ea va trebui să asigure Europei o pace durabilă. Aceasta nu se poate întemeia decât pe dreptate. Va trebui deci să se facă dreptate naţiilor azi nedreptăţite. Tuturor. Mai ales aici, în sectorul sudestic, unde multe popoare sunt în suferinţă din pricina unuia singur, care vrea să aibă ceea ce nu i se cade. Este deci inte-

res european să se facă dreptate popoarelor multe. Altfel nu va fi pace.

Cu această nestrămutată credinţă să urcăm, pe urmele Mântuitorului, Calvarul românesc: cu demnitate, în linişte mare, cu fundaţi cu totul în idealul ce avem de împlinit şi învâind suferinţele de azi în aureola biruinţei pe care ni o va da dreptatea divină.

Să ne cunoaştem şi să fim cunoscuţi

Stăm încă şi astăzi înmărmuriţi de ceea ce s'a întâmplat cu noi în anii de tristă pomenire 1939 şi 1940 şi parecă nu vrem nici acum să dăm crezare ochilor şi urechilor, parecă ne îndoim că a fost şi e realitate surpriza, pe care vitregia vremii ne-a rezervat-o: Când ne credeam mai tari, când credeam că ne aflăm mai bine, rezemaţi pe prietenii solide în afară şi pe o unitate de nezdruccinat înlăuntru, conştiinţei de bravura soldatului nostru care a scris pagini de epopee în istoria neamului nostru şi a lumii întregi, când credeam că fruntariile noastre, mai ales cele dela răsărit, sunt mai solid apărute de ziduri de fier şi de piepturi de oţel, atunci s'a întâmplat ceea ce nimeni, nici chiar cei mai aprigi duşmani ai noştri n'au visat vreodată: Printr'o trăsură de condeiu unitatea neamului nostru a fost sfâşiată: Basarabia cea frumoasă a căzut sub jugul hain al muscalului.

Şi atunci au trebuit ţapi ispăşitori. S'au căutat răspunderi dacă nu în faţa neamului, cel puţin în faţa altora. Şi s'au găsit. Căci fiecare s'a crezut dator să găsească vinovaţi şi să arunce răspunderi în spatele altuia. Fiecare s'a crezut chemat să analizeze evenimentele şi să afle motivele dezastrului, crezându-se pe sine infalibil. Însă câţi oare din aceşti judecători neînduraţi cu alţii şi-au pus

problema altfel: Câţi s'au întrebat în faţa conştiinţei lor dacă responsabilitatea dezastrului nu apasă şi asupra lor. Căci pentru noi creştinii un lucru e sigur: Mai presus de orice şi în afară de orice considerente politice externe, ceea ce a venit asupra noastră a fost o pedeapsă de sus. Am avut păcate mari de ispăşit, ca neam şi ca singuraticii. Şi Dumnezeu în bunătatea Sa n'a vrut să şteargă neamul nostru din cartea neamurilor, ci a vrut numai să-l încerce, pentru a-l îndrepta. Viitorul nostru va depinde de felul cum vom şti suporta şi înţelege această pedeapsă: Dacă vom învăţa din ea pentru viitor, atunci va fi bine. Dacă însă vom continua să umblăm pe alte căi decât acelea ale adevărului evanghelic ca indivizi şi ca societate, sfârşitul va fi evident: Vom dispărea din istorie aşa cum au dispărut alte neamuri. Ceea ce ar fi nespun de dureros când cugetăm că Providenţa divină parecă a urmărit un scop special când ne-a susţinut cu mâna sa atotputernică împotriva atâtor greutăţi pe care neamul nostru le-a înfruntat dealungul istoriei!

Să înţelegem deci rostul zilelor de încercare prin care trecem. Să ne dăm seama că de noi depinde soarta neamului nostru. Să ne cunoaştem pe noi înşine aşa cum suntem şi să înţelegem că fără o moralitate individuală, nu poate exista o moralitate familială, iar fără aceasta din urmă statul n'are temelie solidă. Să ne reformăm pe noi înşine, de viaţa noastră individuală, pentru a putea apoi pretinde o îndreptare şi în viaţa aceluia, prin care se guvernează statul. Să ne cunoaştem pr slăbiciunile pentru a le înlătura, iar calităţile pentru a le cultiva. Să nu fim pesimişti: Dacă de ne avem slăbiciunile noastre, ne avem şi calităţile noastre: Avem energii vitale ascunse în sânul neamului, încât nu trebuie să împotrim nimic şi nici să cerşim ajutor dela alţii: *Propriis viribus vom ieşi din impas!*

E bine însă şi e folositor neamului ca noi şi alţii să-l cunoască aşa cum e în realitate

FOIŢA „UNIRII“

Sminteala Sâmbătarilor

— Orientări în demascarea unei erezii —

Apostolatul preotului în mijlocul sectarilor trebuie să se desfăşoare în lumina sfinţelor scripturi, şi mai ales a Noului Testament. Nu e permis a neglija comorile nepreţuite ce se ascund pe paginile sfinte şi cari, găsite şi arătate credincioşilor, ar forma nesfârşite rîuri de apă curgătoare în viaţa de veci.

Aşa fiind vorba de *adventişti*, Sabatişti cari veşnic atacă pe preot cu Sâmbăta, nu e destul a spune că Biserica a rânduit Dumineca; că aşa au sărbătorit-o şi vechii creştini, că aşa a orânduit Papa, etc., şi preotul să rămână în *defensivă*, ci din contră — trebuie luată — cât mai energic, *ofensivă*; trebuie păşit în mijlocul credincioşilor cu Scriptura în mână, predicile rostite înaintea altarului cu scriptura în *nană*, şi arătat cu argumente indestructibile cum Sabatiştii au fost cei mai mari duşmani ai lui Isus, cum pentru Sâmbăta l-au omorât şi cum toţi aceia cari azi mai ţin Sâmbăta participă de omorîrea Domnului Nostru Isus Hristos. Argumente? Câte vreţi: şi nu fictive, ci reale.

1) Isus a mers cu ucenicii printre sămănături în zi de Sâmbăta, iar ucenicii cari

flămânzise au început a smulge spice şi a mânca. Iară fariseii văzând, i-au zis lui: „Iată ucenicii tăi fac ce nu se cade a face Sâmbăta.“ Mântuitorul, după ce le arată că învăţării săi n'au greşit cu nimic, ci au procedat bine, încheie: „Iară de aţi şti ce este: milă vreau şi nu jertfă, niciodată nu aţi fi osândit pe cei nevinovaţi“ (Mat. 12, 1—8), căci domn este şi al Sâmbetei fiul omului.“

2. Isus e necontentit urmărit pentru nerespectarea Sâmbetei, e pândit, şi acuzat de călcător al legii. Aşa la sf. Marcu, 3, 1—6: „Şi a intrat iarăş în sinagogă, şi era acolo un om având mâna uscată. Şi-l pândiau pe el, *de-va vindeca Sâmbăta, ca să-i afle vină*. Şi a zis omului celui ce avea mâna uscată: „stai în mijloc!“ Apoi a zis lor: „cade-se Sâmbăta bine a face, au rău; suflet a mântui, au a pierde?“ Iară ei tăceau. Şi căutând spre ei cu mânie, întristându-se pentru impietirea inimilor, a zis omului: „întinde-ţi mâna ta!“ Şi o a întins şi s'a făcut sănătoasă ca şi ceaialtă. Şi ieşind fariseii cu Irodianii, *au făcut sfat împotriva lui, cum l-ar pierde*“. Din ce motive?, pentru că a vindecat, a lucrat Sâmbăta, după cum la sf. Luca se spune şi mai clar: „Şi priveau cărturarii şi fariseii, de-l va vindeca Sâmbăta, ca să afle vina împotriva lui“ (6, 7). „Şi ei s'au umplut de nebulie, şi vorbeau întru sine, ce să facă lui Isus“ (6, 11).

3. Isus vindecase Sâmbăta pe femeia care avea duhul neputinţei de optsprezece ani. „Iară mai marele sinagogei mâniindu-se

căci o vindecase Isus Sâmbăta, răspunzând tot zicea poporului: „Şase zile sunt, în cari se cade a lucra; veniţi deci întru acelea şi să-l vindecaţi, iară nu în ziua Sâmbetei!“ Iară ce Domnul răspunzând, a zis lui: „Făţarnicilor, să-ţi fieştecarele din voi au nu-şi desleagă Sâmbăta boul său sau asinul său... Dară aceasta, luc nu se cădea a se deslega din legătura aceasta şi în ziua Sâmbetei?“ Şi acestea zicând el, toţi nu ceice *stau împotriva lui* se ruşinau, şi toată ne-mulţimea se bucura de lucrurile cele mărite, *Du cari le făcea*“ (Luc. 13, 11—17).

4. Fariseii tot n'au încetat, ci îl urmăde-riau în continuu pentru nerespectarea Sâmbetei. Isus venise în casa unui boier Sâmbăta fac să mănânce pâine *şi aceia îl pândeau*. Şi obi-iată un om cu boală de apă era înaintea lui. Şi răspunzând Isus, a zis către legiuitori şi leg- către farisei, zicând: „de este slobod Sâmbăta a vindeca?“ Iară ei au tăcut. Şi apu-cându-l, l-a vindecat pe dânsul şi l-a lăsat-
(Luc. 14, 1—6).

5. Ideea că într'adevăr Fariseii căutau să-l omoare pe Isus pentru călcarea Sâmbetei e clară ca lumina soarelui în Ev. Sf. Ioan. Isus vindecase la Scăldătoarea Vitezda pe omul care suferea de 38 ani în boala sa, prin cuvintele: „Scoală, ia-ţi patul tău şi umblă!“ Şi îndată s'a făcut sănătos omul, şi a luat patul său şi umbla. Şi *era Sâmbăta întru a- ceeaş zi*. Deci ziceau Jidovii celui vindecat: „Sâmbăta este, nu se cade ţie a lua patul.“ Iară el a răspuns lor: „Celce m'a făcut sănă-

cu bogăția lui sufletească, cu generositatea lui, cu spiritul său profund religios. Mai ales să-l cunoască aceia care i-au fost și îi sunt prieteni. Căci prea puțin am fost cunoscuți în afară de granițe până acum. Prea puțină propagandă s'a făcut. Și atunci nici o mirare dacă în unele sfere am fost cunoscuți ca un neam balcanic, așa cum ne-au prezentat dușmanii noștri. De aceea salutăm cu bucurie orice inițiativă ce se ia în această privință în capitalele Apusului, așa cum s'a luat din partea Școlii române din Roma, care a inițiat un ciclu de conferințe ținute de români și italieni competenți în materie, care vor ilustra cât se poate de bine firea noastră și rolul nostru la gurile Dunării. — E ora supremă a istoriei: Să înțelegem și să fim demni de ea!

Ioan Vesa

Conferințe la Școala română din Roma. După cum anunță „Osservatore romano” (15. II. 1942), Școala română din Roma a inițiat o serie de conferințe foarte interesante despre România, care vor fi ținute atât de profesori români, cât și de unele personalități marcante din lumea intelectuală italiană. Iată cele mai interesante:

Prof. Scarlat Lambrino, directorul școlii, va conferența despre Sciția minor și romanitatea dacogetică; prof. Sever Pop despre subiectul: Vorbiți despre România și vorbiți despre Italia; prof. Virgil Vătășianu despre: Bisericele valahe în Evul mediu; prof. Roberto Paribeni, membru al Academiei italiene, despre Marea Neagră, Egee, și Marea Ionică și începuturile istoriei; prof. Raffaele Pettazoni despre cultul soarelui la Traci, iar prof. Giulio Bertoni despre latinitatea limbii române. Aceștia doi sunt membri ai Academiei italiene.

Suntem siguri că aceste conferințe vor contribui și mai mult la adâncirea raporturilor de adevărată prietenie între noi și poporul italian, care în ultima vreme, din cauza

unei anumite propagande, au fost alterate. Căci peste toate vorbește glasul sângelui latin, care la urmă va învinge anumite considerații politice trecătoare! (ivo).

Destindere

De când țara a intrat în război, în coloanele noastre s'a sălășluit pacea. Nu mai polemizăm, nici nu mai discutăm măcar, cu frații „din cealaltă strană”. — Urmărindu-ne scrisul, cititorii își vor fi zis că, de bună seamă, situația trebuie să fie aceeași și... dincolo. Și, de sigur, se bucură cu toții dacă nu de armonia confesională, cel puțin de destinderea care s'a produs.

Au dreptate; dar numai pe jumătate. Adeca: în ce ne privește pe noi. De când neamul a început marea horă a morții și a biruinții, ne-am impus de bună voie drumul liniștii depline, din care nu ne lăsăm abătuți cu nici un preț. — Ne pare rău că nu putem spune același lucru și despre confracți. La ei continuă duhul războiniciei. Săgețile sboară și acum, din toate părțile, spre ctitoria lui Inochentie. Unii dintre războinici dau de dreptul cu măciuca. De sigur, fiindcă e mai neaoș românească.

Iară noi tăcem. Și vom tăcea și de azi înainte. Ocările și injuriile le cunoaștem, fiindcă nu sunt nouă. La ce bun să le răspundem? Are nația destul necaz și destulă durere, decât s'o mai sporim, fie și în legitimă apărare. Răbdarea este virtutea creștinească ce se cere în deosebi în vremuri ca ale noastre.

Reproducând azi — *din totă în totă, fără a schimba o literă sau o virgulă* — articolul domnului Ion Constantinescu care, în „Slova Ortodoxă” (No. 60—62 din 1942) pune: „Un răspuns și o întrebare Blajului”. Nu vrem să ne acordăm dreptul la o excepție, chiar dacă ea ar confirma regula. Nu vrem să dovedim

afirmațiile noastre de mai sus, și nici prin cap nu ne trece să dăm noi răspuns, în numele Blajului vizat, la întrebări atât de docte și înțelepte. Să ne ferească Dumnezeu de așa ispită.

Avem însă convingerea profundă că scrisul elegant și subtil al d. Ion Constantinescu este o contribuție foarte valoroasă la crearea acelei stări de spirit pe care o urmăm noi și care se cheamă: destindere. — Citiți:

„In urma publicării studiului „Conștiința Ortodoxă a lui Petru Maior” de către Diac. Dr. H. Cojocaru, asistent universitar, „presa blajului” — streină de aspirațiile neamului — a început să dea semne de neliniște. Le răspundem că de ce pun atâta grabă în a scrie înainte ca noi să fi terminat. Cât privește argumentațiile confracților blăjeni în ceea ce privește scrisul lui Petru Maior că ar fi note din tinerețe și că sunt deslegate de d-l Păcleșanu, le dăm următoarea explicație:

1. Notele au o valoare mai mare întrucât Petru Maior era în floarea lucidității și sincerității intelectuale — amintesc domnilor blăjeni scena Evanghelică când Mântuitorul grăiește ucenicilor săi: „Lăsați pruncii să vină la mine căci a lor va fi împărăția lui Dumnezeu”. Puriitatea și dreptatea este mai accentuată și luminoasă în sufletul tinerilor.

2. D-l Păclășeanu, unit, pentru noi nu reprezintă o garanție morală și un „Omega” al lumii intelectuale. Notele lui Petru Maior sunt concludente și necontestate nici de Vatican.

Ce să facem, adevărul nu se poate falsifica, ortodoxia nu ne dă asemenea învățături cum dă catolicismul la care au buchisit dumnealor. Noi nu luptăm pentru țara nimănui ci numai pentru slava Bisericii lui Christos și a Neamului Românesc, dovada a făcut-o Patriarhul Nicodim prin epistola dată, fapt ce n'am văzut din partea Bisericii Unite.

Un răspuns mai amplu îl voi da eu în curând prin publicarea unor documente cari vor înfățișa așa cum se cuvine uniția.

Intrebăm conducerea Bisericii Unite dacă Preotul Tăutu — salariatul Statului Român, care a făcut referat defavorabil înființării unei parohii la Roma, folositoare miruirii personalului diplomatic român — descinde din marii căpitani ai lui Ștefan Cel Mare, apărătorul întregii creștinătăți și cari au fost ortodocși; sau nu cumva sub numele ce aparține istoriei neamului Românesc se ascunde o „piele” streină?

tos acela mi-a zis: ia-ți patul tău și umblă!...” Mers-a omul acela și a vestit Jidovilor, că Isus este care l-a făcut sănătos **Și pentru aceasta îl prigoneau Jidovii pe Isus și căutau să-l omoare, căci făcea acestea Sâmbăta.** Iară Isus le-a răspuns lor: „Tatăl meu până acum lucrează, și eu lucrez.” Deci pentru aceasta și mai **vărtos căutau jidovii să-l ucidă, căci nu mai deslega Sâmbăta,** ci și zicea, că Dumnezeu îi este tată, întocmai făcându-se lui Dumnezeu” (Ioan 5, 1—18).

Admirabilă lecție. Numai că Isus îl vindecă, adevărat și-a desfășurat activitatea de medic Sâmbăta, și l-a pus și pe pacient să facă lucruri fâțiș contrar legii: transportarea obiectelor în ziua Sâmbetei. Cel făcut sănătos știe că în lege e oprit așa ceva, dar dacă acea lege până acum n'a fost în stare să-l vindece, apoi persoana aceea care a avut puterea de a-l vindeca, a avut desigur și puterea de a-l deslega dela sărbătorirea Sâmbetei, lucru despre care cel sănătos nici nu mai dubita. Evreii au observat același lucru și de aceea „il prigoneau Jidovii pe Isus și căutau să-l omoare, căci făcea acestea Sâmbăta” (Ioan 5, 16).

6) În felul acesta l-au batjocorit pe Isus toată viața. Erau în jurul lui cu Scriptura în mână. Și vina cea mai mare era că lucra Sâmbăta, ceea ce vădit era oprit în Vechiul Testament; în lege. Apoi o altă vină, că s'a făcut Fiul lui Dumnezeu și astfel ei trebuie să asculte de El, pe când ei nu aveau lipsă de conducător de preot, doar au pe Dumne-

zeu în cer și legea pe pământ și astfel n'au lipsă de preot, care e și el om. De aceea vina asta nu o vor uita niciodată. Vor dovedi răutatea lui și înaintea lui Pilat, răutatea de a fi lucrat Sâmbăta și de a se fi făcut Fiul lui Dumnezeu. Nu e prin urmare motiv de ezitare, ci toți cu cartea în mână se vor prezenta să-l judece cât mai documentat, în așa fel încât atunci când Pilat a zis „eu nu aflu vină întru el” (Ioan 19, 6), jidovii au răspuns: „noi lege avem, și după lege noastră trebuie se moară căci pe sine Fiul lui Dumnezeu s'a făcut.” Adevărat, tu Pilate nu afli vină în el căci tu nu-i cunoști faptele la lumina legii, Scripturii, dar, noi cari i-am văzut faptele, am asistat în zi de Sâmbăta la lucrurile pe cari le-a făcut, lucruri cari le știam a fi oprite din lege, cu care zilnic noi ne îndeleticim și de aceea suntem în deplină cunoștință de cauză și reclamăm: „noi lege avem, și după lege noastră trebuie să moară, căci pe sine Fiul lui Dumnezeu s'a făcut”, (I. 19, 7), realizarea tendinței diabolice: „și pentru aceasta îl prigoneau Jidovii pe Isus și căutau să-l omoare, căci făcea acestea Sâmbăta” (Ioan 5, 16).

Să se procedeze, așa dar, cu cartea în mână, chiar dacă un preot le-ar ști toate textele de rost. Căci sectarii se folosesc de argumentul psihologic în fața poporului: da, v'a spus preotul lucrurile acestea, dar din capul lui, fără să fie în Scriptură. Pe când dacă se cetesc, rămâne cu convingerea trainică, de adevărul celor spuse. Concluziile pot fi făcute cam în

felul următor: a) Isus a dovedit cu faptele sale că Sâmbăta a încetat de a mai fi sărbătoare;

b) A văzut scandalul mare pentru Farisei, dar n'a evitat a lucra Sâmbăta ci, din contră, oricând i-se da ocazie vindeca, lucra, etc.;

c) Isus pentru aceste lucruri a fost osândit și judecat la moarte;

d) Dar Isus și azi trăiește în trupul său mistic ca persoană mistică, și totașa e urmărit în preoții săi și în credinșii săi, dacă aceștia vor lucra Sâmbăta, și i-se aduce aceeaș osândă: nu poate fi Hristos cel adevărat, căci nu ține Sâmbăta după cum se spune în lege.

e) Acest Hristos mistic tot așa e de osândit ca și Hristosul fizic: Jos cu el! strigă sectarii, noi lege avem și după legea noastră trebuie să moară, căci nu ține Sâmbăta, că pretinde ascultare, pretinde a fi mai mare, pe când noi vedem adevărul în carte.

Deci, toți aceia cari țin Sâmbăta, participă la omorirea lui Isus Hristos, și după cum creștinii buni participă la meritele lui Isus de pe cruce, tot așa și cei cari osândesc credința pentru Sâmbăta, se împărtășesc de osânda Fariseilor cu cari se înfrățesc prin osândirea celor cari nu țin Sâmbăta.

Alex. Todea

Nu credeam că obiceiul lăsat de jidovii, prin legile drastice făcute de Mareșalul Antonescu, să-l împrumute neamuri ce n'au nici-o aderență sufletească cu glia noastră.

In cazul când preotul Tăutu nu face dovada genealogiei o vom face noi și vom cere conducerii statului ștergerea lui din catastrifele noastre. De lupi îmbrăcați în piei de oase nu avem nevoie.

O singură reflecție fac: Ce înțelegător e Marele Fuehrer al Germaniei, care a respectat dorința României, admitând înființarea parohiei ortodoxe la Berlin, dar despre aceasta vom scrie mai pe larg de o Germanie în spirit ortodox, că în fond ce înseamnă cuvântul ortodox altceva decât credința cea dreaptă?

Ați terminat? Nu-i așa că ați dat de o adevărată perlă? — Nu treceți deci așa repede peste atâta frumusețe. Recitiți încet și analizați pe rând: profunzimea ideilor, arhitectura armonică a întregii construcții, tăria zdrobitoare a argumentelor, fineța expresiei, logica de fier, etc. Până și originalitatea gramaticii, cu delicioasele virgule și puncte ce se ivesc, jucăușe și petulante, acolo unde te-ai aștepta mai puțin, merită toată admirația dvoastră.

In zile întunecate, ca cele de azi, celce descreștește frunțile pentru un sfert de oră este un binefăcător. — In numele cititorilor, îi mulțumim dlui Constantinescu pentru acest dar prețios, și îl asigurăm că: bucuroși și altă dată! (Dacă, firește, i se va mai permite să sporească strălucirea ortodoxiei cu astfel de nestemate!).

Descoperirea lui Stalin. Ne ocupăm în altă parte a gazetei cu vestea senzațională a unei scrisori ce ar fi trimis Stalin Sfântului Părinte dela Roma. Știrea aceasta a fost comentată și de d. *Pamfil Șeicaru* în *Curentul* de ieri, unde cetim, între altele, și celea ce urmează:

[...] „Ce ar putea să implore Stalin Șeful Bisericii Catolice? O armată, un ajutor militar? Dar armata Vaticanului păstrează armele nevinovate ale Evului Mediu, halebarda și costumele pitorești ale epocii. In toată această planetară tălăuzire de patimi, în această epocă în care pașii armatelor turbură până și liniștea plină de taine a junglei, Papa reprezintă într'adevăr cuvântul și spiritul de pace al creștinismului, mai presus de uri, mai presus de prejudecăți, interpret intristat al umanității nesocotite în această prăvălire de forțe ce caută să se exterimine. Papa nu poate da decât cuvinte de mângâiere pentru imensa suferință umană și îndemnuri de dezarmare a urii de pace. — Ce s'a întâmplat ca reprezentantul lui Anticrist să se adreseze Celui ce reprezintă toată majestatea luminoasă a Bisericii lui Christos? Sub ce mari surpări sufletești Stalin descoperă Vaticanul?”

[...] A mai fost acum 14 secole un mongol, un reprezentant turanic al Asiei: Atila. Organizase, ca și Stalin, o armată cu minuziozitatea asiaticului, spre a cuceri lumea. Invins pe câmpiile Catalaunice și-a preparat o armată de invazie în Italia, să între în Roma. Când coboră prin Galia Cisalpină — în Lombardia de azi — simțea unele temeri ce-i clătinău curajul: nu întâlnea armata romană. Când i s'a anunțat că o armată romană se apropie, eșindu-i în întâmpinare, Atila scoase un strigăt de bucurie și dădu ordin să se pună oastea lui în formație de bătae. Dar cercetașii trimiși să iscodească armata romană s'au întors speriați: oameni dezarmați, o cohortă de preoți și de călugări înaintau cântând, Șeful lor era un bătrân cu barba lungă, albă, îmbrăcat tot în alb, călare pe un cal alb. Atila încălăcă, porni singur, ca o furtună și înaintă până la mijlocul apei ce-l despărțea de bă-

trân. Strigă cu o voce sălbatecă spre bătrân: Cum te cheamă?: „Leon“, răspunse glasul blând al bătrânului. Dădu pînteni calului și înaintă. Papa se desprinsese din mijlocul preoților și călugărilor, venind în fața hunului. Nimeni nu va ști ce și-au spus, dialogul dintre Papa și fiara mongolică rămâne o taină pentru istorie. Fapt este că Atila s'a întors, a dat oastei ordin de retragere și turanicul a pornit spre câmpia Panonică.

[...] Descoperirea lui Stalin, Vaticanul, este preludiul agoniei bolșevismului.

Satanicul reprezentant al lui Anticrist, trimite un lung mesaj personal și autograf Papei. — Nu-i semnul pocăinței, nu sunt reminiscențele fostului seminarist, este doar chemarea disperată și perfidă a unui regim în agonie.

Avea măreție Atila. — Potaia comunistă nu are“.

Indiferent că s'a trimis ori nu s'a trimis mesajul și autograful din chestie, observările d. Șeicaru privitor la persoana Vicarului lui Hristos rămân ceea ce sunt: cuvânt drept și judecată înțeleaptă.

Știri mărunte

Moartea unui militar distins. Un anunț funebru ne-a adus și nouă știrea dureroasă că cel ce a fost colonel *Corneliu Frențiu*, — fratele I. P. S. Valeriu Traian Frențiu, căruia și pe această cale îi transmitem condeleanțele noastre — a trecut la cele veșnice în Beiuș, la 28 Februarie c., în anul 70 al vieții și 28 al fericitei sale căsătorii. Elev al Blajului, acest bănațean din familie preotească, a rămas și în armata austriacă român neaoș și suflet nobil ce s'a știut impune atât în ministerul de război din Viena, cât și pe câmpul de luptă în războiul mondial. După vestita luptă dela Baranowitz, unde cu un batalion al regim. 64 român din Orăștie a ținut piept vreme de trei zile la nu mai puțin de trei divizii rusești, împăratul Wilhelm al Germaniei l-a decorat, el în persoană, cu Coroana de Fier germană. A lucrat cu aceeași râvnă și demnitate și în Consiliul Dirigent la organizarea Armatei Române Ardelen. — Veșnică să-i fie pomenirea!

Stalin a scris Sf. Părinte? A stărnit senzație o știre recentă a agenției „Radio Urbe“ amăsurat căreia Sf. Părinte ar fi primit acum de curând un lung mesaj personal și un autograf din partea lui Stalin. În legătură cu această știre corespondentul agenției DNB scrie din Roma că în cercurile bineinformate ale Vaticanului se desminte în modul cel mai categoric comunicarea agenției „Radio Urbe“ și se afirmă că totul e o invenție fantezistă și nimic altceva.

Haruri cerești și daruri pământești. In zilele de 21—28 Febr. c., Cuv. Sa P. *Iosif Bal*, ieromonah basilian dela Obreja. a ținut sfinte misiuni populare în parohia *Bucerdea-Grănoasă*, păstorită de păr. E. Anca. Săptămâna misiunilor acestora a fost săptămâna ploii harurilor cerești. S'au apropiat de SS. Taine 876 credincioși, între cari 75 cruci ce au plecat chiar în ziua sf. împărțășanii la datorie. De încheiere au fost primite sărbătorește în Reuniunea Femeilor 98 membre. — Dela bunii creștini din Bucerdea Grănoasă s'a colectat pentru orfanii dela Obreja: 2000 Lei; 2 covoare; 20 ștergare; 10 merindare; 1 saltea; 1 cearceaf; 1 față de perină; 2 cămăși; 1 șapcă; 2 saci și un ghem de tort. — Lăudat să fie Domnul pentru toate!

Moartea academicianului papal Emil Picard. Academia papală de științe a suferit în ultimele luni pierderi mari: In 11 Septembrie, din anul trecut, murise academicianul Emilio Bianchi, iar în 19 Septembrie Filippo Bottazzi, ambii Italiani. In acest an s'a stins din viață la Paris academicianul Emil Picard, unul dinre cei mai vestiți matematicieni ai lumii, membru al Academiei franceze, al Legiunii de onoare și al Academiei de științe de pe lângă Institutul Franței. Cu el dispăre un învățat care, cu munca lui neobosită, a adus cele mai mari servicii matematicilor.

Reforma agrară în Ucraina. S'a adus la cunoștința populației din Ucraina, prin ziare și afișe,

că s'a hotărît să se împărțască pământ la toată lumea în drept la aceasta. Sătenii se bucură mult de această hotărîre. Un redactor al ziarului „Ukrainische Zeitung“ a stat de vorbă cu țăranii din teritoriul ucrainean ocupat și spune că sunt foarte veseli de reforma agrară întreprinsă de stăpânirea nemțească. Bătrînii povestesc, înduioșați, de vremurile bune dinainte de tirania bolșevică.

Locale. Dumineca viitoare, a patra din Pașeni, va predica în catedrală păr. *Teodor Megeșanu*, directorul Școlii Normale de Băeți.

Moartea patriarhului bisericii ceho-morave. La începutul acestei luni s'a stins din viață Dr. Th. Gustav Adolf Prochazka, patriarhul bisericii ceho-morave. Funerariile s'au început în biserica husită din Praga și s'au terminat în ziua de 1 Februarie la... crematoriul orașului Praga, unde rămășițele pământești ale defunctului au fost incinerate fără cel mai mic scrupul de conștiință pentru aceia care conduc această biserică națională. Nu putea termina altfel unul care a apostatat de la biserică cea adevărată decât tot printr'un act contrar legilor sfinte ale credinței!

Rectificare. La concursul pentru ajutoare de fundațiunile arhidiecezane, publicat în numărul trecut al foii, se face acum următoarea rectificarea: I. La fundațiunea: *Alexandru Șterca Șuluțiu*, cele 12 ajutoare de câte 3000 lei sunt pentru elevii liceu din cursul superior, iar cele 16 de câte 2000 lei, sunt pentru elevi de liceu din clasele inferioare. II. La fundațiunea: *Vancea — Cassa arhidiecezane*, cele 2 ajutoare pentru studenți dela Universități sunt de câte 6000 lei, în loc de 3000 lei, cât s'a publicat în numărul trecut.

Comemorarea lui Tit Liviu. La Roma, Capitoliu, fiind de față și d. Bottai, ministrul construcțiilor publice italiene, s'a făcut zilele trecute sărbătorește, aniversara 2000 a vestitului istoric roman Titus Livius.

Familia Dr. Borșan roagă pe această cale pe toți cei care prin grai, telegrame, scrisori, flori și participare la înmormântare au mărturisit părere de rău pentru pierderea celeia cea fost atât de scumpă și dragă

SONIA MARIA BORȘAN

să primească mulțumirile lor recunoscătoare.

CARTI & REVISTE

Anuarul Uniunii Misionare a Clerului român unit pe 1941. Oradea, 192 pg. 2 peng (pentru membrii UMC. gratuit).

Așa se intitulează al treilea din seria Anuarului Uniunii Misionare a Clerului Unit din România, redactat — potrivit Statutelor — de Directorul național, primatele canonic Ioan Georgescu, și tipărit cu binecuvântarea I. P. S. Iuliu, Adm. apostolic al Orăștiei. Felul în care se prezintă e cea mai vie dovadă de pre interesul pe care problema misionară l-a trezit în rândurile preoțimii noastre în ultimii ani. Cuprinsul este bogat și înălțător. Privește atât Misiunile catolice, Acțiunea catolică. Alături de considerațiile asupra D. minecii misionare și a Zilei bolnavilor, găsim în traduse în românește, pasagiile privitoare la misiune din „Geniul Creștinismului“ alui Chateaubriand (parte IV, carlea IV, cap. I—IX). Articole deosebite te ținează despre Misionarismul creștin și [Agru, Dumineca Acțiunii Catolice (a III-a din post), Catolicii săriteni din Indii (studiu datorit Em. S. Card. Tissot), Octava de rugăciuni pentru Unirea Bisericii etc. — Pilde misionare și de A. C., alături de frumoase poezii culese din autori români, îmbogățesc cuprinsul acestui Anuar, dealtfel așa de bogat. (h).

Calendarul Țăranilor pe 1942. — Oradea 94, pg., 70 fileri.

Editat de eparhia noastră orădană, acest alt prezentant al singurei literaturi îngăduite românești din Ardealul robit — cea calendaristică — apare ca anul trecut, în condiții tehnice foarte bune. Cuprinsul pe lângă partea calendaristică-tipiconală, și lista țăgarilor din teritoriul cedat — interesante articole religioase, naționale, gospodărești ș. a. Comemorează în plinirea unui veac dela nașterea bihoreanului Iosif Popfii (23 Oct. 1841), care alături de Iosif Vulcanu, dus lupta dărză și incununată de succes a deșteptării interesului pentru limba și cultura națională în Bihor secolului trecut. (h)